

4. Fedorov U.V. Sovremennaya vesternizaciya kak uskoritel' negativnih socioculturnih transformacii [Elektronnyy resurs] / U.V. Fedorov – Regim dostupu: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2012_67/Gileya67/F52_doc.pdf.

5. Lubskaia V.V. Teoretico-conceptual'nyy analiz procesov vesternizacii I modernizacii / V.V. Lubskaia // Problema mijnarodnih vidnosin. – 2011. – Vip.2. – S.152-163.

6. Lubskaia V.V. Do pitaniya vzayemozvyazku poniat' «globalizaciya» ta «vesternizaciya» / V.V. Lubskaia // Problema mijnarodnih vidnosin. – 2012. – Vip.5. – S.193-207.

7. Granin U.D. Globalizaciya I nacionalizm: istoriya I sovremennost'. Social'no-filosofskiy analiz: avtoref. diss. ... dokt. filosof. nauk: 09.00.11 / U.D. Granin; In-t filosofii RAN. – M., 2008. – 55 s.

8. Lubskaia V.V. Culturnaya vesternizaciya tradicionnih obshestv / V.V. Lubskaia // Problemi mijnarodnih vidnosin. – 2011. – Vip.3. – S.180-189.

9. Dugin A.G. Proekt «Evraziya» / A.G. Dugin. – M.: Eksmo, Yauza, 2004. – 512 s.

10. Semikolenov V.M. Moral' v informaciyomu suspilstvi: avtoref. dis. ... cand. filosof. nauk: 09.00.04 / V.M. Semikolenov: Tavr. nac. un-t im. V.I. Vernadskogo. – Simferopol', 2006. – 19 s.

11. Vasilenko I.A. Politicheskaya globalistika / I.A. Vasilenko. – M.: Logos, 2000. – 360 s.

12. Bebek V.M. Informaciyino-communicaciyinih menedzhment u global'nomu suspilstvi: psihologiya, tehnologii, tehnika public rileishenz / V.Bebek. – K.: MAUP, 2005. – 440 s.

13. Zagriichuk I.D. Globalizaciya I nacional'no-culturna academichnist' / I.D. Zagriichuk // Visnik Nacional'noi uridichnoi academii Ukraini imeni Yaroslava Mudrogo. – 2009. – Vip.1. – S.133-141.

14. Paciorkovski V. Identichnost' cheloveka I obshestvo v usloviyah globalizacii / V.Paciorkovski // Problemi identichnosti: chelovek I obshestvo na poroge tret'ego tisyachaletiya. – M.: POO «Sodeystvie sotrudnich. in-ta im. J.Kennana s uchennimi v oblasti soc. i gumanit. nauk», 2003. – S.82-91.

Prudnikova E.V., Ph.D., Associate Professor of Cultural Studies, National University of Law named after Yaroslav Mudryi (Ukraine, Kharkov), elenvikprud@mail.ru

Globalization challenges the information culture of the Ukrainian society

Analyzed the influence of the negative factors of globalization processes on the development of the information culture of Ukraine. Identified the main threats to the information culture of the national society. Argues, that globalization contributes to the formation of anti-values «smearing» of national and cultural identity in the Ukrainian society.

Proved that the influence of globalization processes on the formation of information culture in the Ukrainian society at the present stage is twofold. On the one hand, it contributes to Ukraine joining the world of information and cultural space, consolidation of democratic standards in domestic society, dissemination of information in the human culture of Ukrainian society and Western values, the success of the dialogue of cultures. On the other hand, globalization changes significantly complicate the spiritual situation in the domestic society, contributing to the spread of anti-values, imposing unilateral (westernized) understanding of the prospects of development of mankind, hampering national and cultural identity.

Keywords: globalization, information culture, values, anti-values, national and cultural identity, westernization.

Прудникова Е. В., кандидат философских наук, доцент кафедры культурологии, Национальный юридический университет им. Ярослава Мудрого (Украина, Харьков), elenvikprud@mail.ru

Глобальные вызовы информационной культуре украинского общества

Проанализировано влияние негативных факторов глобализационных процессов на развитие информационной культуры Украины. Определены основные угрозы информационной культуре отечественного социума. Утверждается, что глобализация способствует формированию антиценностей, «размыванию» национально-культурной идентичности в украинском обществе.

Доказано, что влияние глобализационных процессов на становление информационной культуры в украинском социуме на современном этапе имеет двойственный характер. С одной стороны, оно способствует вхождению Украины в мировое информационно-культурное пространство, закреплению демократических стандартов в отечественном социуме, распространению в информационной культуре украинского социума общечеловеческих и западноевропейских ценностей, успешному осуществлению диалога культур. С другой стороны, глобализационные изменения заметно усложняют духовную ситуацию в отечественном обществе, способствуют распространению антиценностей, навязывая одностороннее (вестернизированное) понимание перспектив развития человечества, затрудняя национально-культурную идентификацию.

Ключевые слова: глобализация, информационная культура, ценности, антиценности, национально-культурная идентичность, вестернизация.

* * *

УДК 122/129/339.9

Чечельницький О. В.
аспірант, Одеський національний морський університет
(Україна, Одеса), gileya.org.ua@gmail.com

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Розглянуто історію розвитку моделей глобалізаційних процесів, діапазон явищ, до яких відносяться ті чи інші визначення глобалізації та глобалізаційних процесів. Визначено сутність глобалізаційних процесів у суспільстві з соціально-філософської точки зору, розглянуто детермінацію глобалізаційних процесів технологізацією та модернізацією суспільства.

Ключові слова: глобалізація, технологізація, глобалізаційні процеси, трансформаційні процеси, постглобалізація, модернізація.

Введення в соціально-філософський словник понять «глобалізація», «глобалізаційні процеси» незважаючи на поширені приклади спекулятивного використання, пояснюються значним зростанням реальних і незаперечних в своїй новизні явищ, і, отже, обґрунтовані і необхідні для вивчення. Глобалізація є процес не уявний, а дійсний, в який занурена сучасна цивілізація і в умовах розгортання якої ми живемо. Цілком закономірно, що зараз глобалізаційні процеси стали об'єктом загального обговорення і досліджень зі «світовим розмахом». Результатом такої масштабної уваги стали висновки про «кінець глобалізації» або «постглобалізацію». Подібна явно передчасна тенденція в підході до глобалізації відображає схильність багатьох теоретиків уникати пошуку суті даного процесу, а скоріше пошуку коренів даного процесу.

Так, технологізація, яка є складовою процесу глобалізації та сам процес глобалізації розгортаються в широкому феноменологічному та інституційному полі, надаючи вирішальний вплив на формування нового вигляду світу. Парадоксальність ситуації полягає в тому, що, незважаючи на величезну кількість публікацій про глобалізацію, тільки в мінімальній кількості робіт враховується цей взаємозв'язок, особливо при концептуальному визначенні самого феномена. В цілому, зараз можна говорити про фрагментарний характер існуючих філософських досліджень глобалізаційних процесів, їх орієнтації переважно на емпіричний опис, а не на виявлення їх сутності.

Мета дослідження – аналіз глобалізаційних процесів як процесу розгортання універсальної технологізації та модернізації у сфері соціуму. Об'єкт дослідження – процес глобалізації.

У вітчизняній філософії виділяються різні напрями школи, що намагаються застосувати до досліджуваного предмету ту чи іншу методологію. Так, А. Н. Чумаковим проводився аналіз в ракурсі культурно-цивілізаційних змін; Г. П. Щедровицький та його послідовники розглядали глобалізацію з точки зору методології як технології розумової діяльності; В. А. Тураєв, Ю. В. Яковець досліджували конкретні історичні типи модернізації. Важливе місце глобалізація займає в роботах російських представників синергетичної парадигми (В.С. Стьопін, К. Х. Делокаров, В. П. Шалаєв та ін.). Опубліковано перше в світі енциклопедичне дослідження, спеціалізоване і цілком присвячене всебічному

розгляду глобалізації під назвою «Глобалістика» під редакцією О. М. Чумакова [8]. Розгляду положення сучасної людини в епоху глобалізації під кутом зору соціальних технологій присвячені роботи вітчизняних дослідників П. С. Гуревича, Б. В. Маркова, Г. Л. Тульчинського, М. Енштейна. У сучасних наукових дослідженнях продовжуються вивчатися проблеми «конструювання людини», в тому числі в ракурсі глобалізації, розвитку високих технологій (Hi-Tech) і гуманітарних технологій (Hi-Hume).

У рамках вивчення глобалізаційних процесів виділяється широкий діапазон явищ, до яких відносяться ті чи інші визначення глобалізації, проте, як правило, найбільш плідними стають ті з них, які пов'язують даний феномен з глибинними процесами трансформації суспільного виробництва, сучасною науково-технічною революцією і її реальним впливом на розвиток світової економіки, фінансів, телекомунікацій, транспортних систем, науки. Разом з тим, незважаючи на очевидний зв'язок глобалізації та технологізації сучасного суспільства, насамперед за допомогою його інформатизації, залишається нерозкритим саме соціально-філософський сенс і зміст подібного зв'язку. Досі ні в одному словнику не знайти чіткого визначення технологізації, хоча це поняття досить давно замінило в соціальних науках термін «науково-технічна революція» і всім інтуїтивно здається зрозумілим. Особливо мало уваги приділяється розкриттю глобальної сутності соціальних технологій, їх впливу на індивіда і феноменологічну картину сучасного соціуму.

Розробка проблем глобалізаційних процесів у суспільстві має свою історію розвитку. Аналіз накопиченого «знання» як один із можливих, поряд з іншими, способів його періодизації дозволяє виділити в рамках теорії глобалізації три «хвилі» або «лінії» концептуалізації суспільних змін. У рамках єдиної глобалізаційної парадигми доцільно виділити:

1) Модель світової / глобальної системи, що виникла в середині 60-х-початку 70-х років ХХ-го століття (Е. Гідденс і Л. Склер).

Ця теорія сформувалася як результат продовження лінії теоретизування, заданої роботами І. Валлерстайна, який вивчав розходження між традиційним типом інтеграції локальних суспільств – імперіями і сучасним, який виник в Новий Час внаслідок першої науково-технічної революції типом – капіталістичної світової економіки. Е. Гідденс і Л. Склер спробували розвинути ідею І. Валлерстайна, але вже в рамках дискурсу власне глобалізації. Глобалізація в їх роботах (насамперед роботи «Наслідки сучасності» Е. Гідденс (1990) [9] і «Соціологія глобальної системи» (1991) Л. Склера [10]) представлена як серія аналогічних, однопорядкових тенденцій в різних інституційних сферах, в сукупності як формування глобальної системи взаємозв'язків і взаємозалежностей між локальними соціальними процесами.

2) Модель глобальної соціальності, що виникла в середині 80-х – початку 90-х років ХХ-го століття, представлена іменами Р. Робертсона, У. Бека і Г. Терборна. Ця теорія сформувалася на базі критики теорії світ-системи і теорій глобальної системи. Вихідним принципом цієї моделі виступила ідея Р. Робертсона про те, що вирішальне значення для «систематизації» світу має

сфера культури як така. Визначальним аспектом глобалізації (на відміну від аспекту в першу чергу господарської взаємозалежності національних економік і держав в моделі «системи товариств» І. Валлерстайна і його послідовників) в рамках даної моделі визнається формування глобальної свідомості індивідів і, як наслідок, перетворення світу в «єдине соціокультурне місце». Модель Р. Робертсона дозволила концептуалізувати глобалізацію не тільки як сукупність матеріальних і структурних змін, але і як ряд важливих змін у міжіндивідуальних взаємодіях; вона дозволила зрівняти співвідношення макроструктурування «життєвого світу» у формі універсальних інституційних «вимірювань» і локалізації глобальності у формі «повсякденних дій». Теоретичні моделі, розроблені даними авторами сформувалися як відповідь зародження постмодернізму.

3) Модель детериторіалізованої соціальності, що репрезентує найбільш поширений в соціології та соціальної філософії тип теорій глобалізації, представлений роботами А. Аппадурі і М. Уотерса.

Дана модель наполягає на постмодерністській культуралізації, естетизації економіки і політики, акцентує транскультурний капіталізм і демократію. А. Аппадурі розглядав глобалізацію як детериторіалізацію – втрату прив'язки соціальних процесів до фізичного простору, яке замінюється сукупністю нестабільних просторів, «будівельних блоків», «уявних світів». Глобалізація виступає саме як глобалізація «символічних обмінів», як наслідок активності діяльності. При цьому глобалізація спочатку виробляє «певні матеріальні ефекти», а потім остаточно розриває зв'язок з матерією і простором. Послідовно розвиваючи ідею детериторіалізації соціальних відносин, М. Уотерс приходить до розрізнення глобалізації та постглобалізації. Принаймні втраті просторової референції соціальних відносин відкривається перспектива постглобалізації, під якою М. Уотерс розуміє тотальне «звільнення» соціальних відносин в межі і від тілесної референції, що можливо, наприклад, в кіберпросторі, тобто при комунікації за допомогою технології комп'ютерних мереж.

На початку ХХІ ст. обсяги створюваної і переданої інформації стали збільшуватися з майже феноменальною швидкістю – зі швидкістю передачі електричних імпульсів; а технологія перейшла від конкретно-рецептурної діяльності до використання цих рецептів в якості принципів, в результаті чого сфера їх застосування значно розширилася. Щось схоже сталося і в науці – відкрилася можливість проведення досліджень на кордоні різних наукових дисциплін, завдяки чому з'явилися нові міждисциплінарні сфери знання (наприклад, біофізика, генна інженерія і т.д.).

Глобальні трансформації знаходять своє «ідеальне» втілення у віртуальних та інформаційно-комунікаційних технологіях, які є вищою точкою, осередком технологічної глобалізації світу. Синтетична людина мешкає в синтетичних, віртуальних світах, а синтетичні, штучні світи формують синтетичну людину. У цьому і полягає єдність сучасного соціуму і його глобальності.

Постає питання про те, що ж дійсно є глобальним в сучасному суспільстві, що виступає воістину «глобальним» в глобалізації. Незаперечно можна говорити про те, що саме технології та процеси технологізації виступають тією універсальною, єдиною підставою, яку мо-

жна ототожнити з глобалізацією. Технології є тим, що скріплює людей, суспільства, соціальні групи в усьому світі. На сьогоднішній день існує значна кількість фактичного матеріалу, що підтверджує факт заміни традиційних методів регулювання соціальних відносин, таких як мораль, совість, культура, виховання, технологіями (камери стеження, сенсори, моніторинг).

Тож, глобалізацію доцільно розглядати на різних рівнях – на рівні феноменології, буденного знання, на рівні соціальних відносин, тобто на рівні комунікацій, інтегруючих соціумів, на рівні ідей, ідеологій і рефлексії. Але на кожному з них ми можемо виявити єдине координуюче поняття – це технології. Отже, сутністю глобалізаційних процесів у суспільстві з соціально-філософської точки зору виступає і технологізація. Змістовно технологізація проявляється, в першу чергу, у зміні ролі індивіда в глобальному суспільстві. Можна встановити тісний взаємозв'язок глобалізаційних процесів з трансформаціями індивіда в сучасному суспільстві, його технологізацією та синтетичною збіркою, «концептуальною» природою.

Початкова фаза технологізації збігається з глобальним процесом «індивідуалізації», слідом за яким настає «позитивний» етап нової системної «збірки». Індивіди атомізуються настільки, що перетворюються в своїй сукупності на безлику і інертну масу, коли між ними немає жодної відмінності. Єдине, що їх об'єднує – технології. Відбувається індивідуалізація аж до усуспільнення.

Філософський зміст поняття «технологізація» може бути визначений як схема аналітико-синтетичних маніпуляцій і перетворень об'єкта, в рамках якого виділяються наступні послідовні етапи: 1) розбір на елементи; 2) відпрацювання внутрішньої структури кожного елемента; 3) розбиття внутрішньої структури кожного елемента на операції; 4) нова збірка (етап синтезу). Суспільство як відкрита складно організована динамічна система, що припускає диференційованість, постійно знаходиться в багатовимірному полі соціальних змін, які мають процесуальний характер. Ці зміни є континуальними, тобто безперервними та швидкими, стрибкоподібними, якісними, які охоплюють певну сукупність властивостей системи. Глобалізація, внаслідок незворотних змін, призводить до формування нової глобальної світової системи. Оскільки система, що формується, є соціальною, то вона володіє всіма якостями, властивими системним утворенням надорганічного типу [6, с. 321].

Соціально-філософські статуси понять «глобалізація» і «технологізація» об'єктивно взаємообумовлені тим, що в основі глобалізаційних процесів у суспільстві лежать процеси універсалізації ролі технічних і технологічних регуляторів суспільних відносин.

Феноменологічний аналіз наслідків глобалізаційних процесів, які відбуваються у сучасному світі, дозволяє виявити в якості їх основного соціального слідства крайню форму індивідуалізації, яка може бути інтерпретована виходячи з основної антиномії громадського пізнання – співвідношення суспільного та індивідуального – як «соціальний концептуалізм», тобто такий стан речей, при якому індивіди атомізуються настільки, що перетворюються в своїй сукупності на безлику, інертну масу, в межах якої всякі відмінності між ними або зни-

кають, або втрачають своє значення, а об'єднуючим початком починають виступати технології.

Також необхідно врахувати, що глобалізація таїть в собі безліч небезпек, які, як і небезпеки будь-якого іншого роду, генетично можуть бути викликані двома обставинами: 1) завжди наявне те, що неможливо передбачити, і 2) завжди має місце те, що неможливо відвернути.

У зв'язку з цим важливо відзначити, що процес глобалізації володіє такими характеристиками, як нелінійність (пов'язана з масштабами її поширення і відображає структуру самої глобалізації як мережевого процесу), нестійкість (пов'язана зі ступенем глобалізації і з фактором можливих змін, а також з тим, що глобалізація є швидкоплинним процесом) і нерівномірність (пов'язана з темпами поширення глобалізації в різних сферах життя суспільства і в різних регіонах планети) [7, с. 169].

Проте глобалізаційні процеси роблять істотний вплив на різні сфери сучасного суспільного життя. У зв'язку з цим умовно можна виділити три основні виміри глобалізації:

1) економічний (пов'язаний з появою світового ринку, з розвитком світової інфраструктури, а також з кризою світових ресурсів і з виникненням транснаціональних корпорацій);

2) політичний (пов'язаний з військово-політичними, екологічними, демографічними, етносоціальними та етико-правовими аспектами глобалізації, з проблемою довіри і відповідальності, а також з такими феноменами, як глобалізм і антиглобалізм);

3) соціокультурний (пов'язаний з впливом глобалізації на стан культури і знання людей).

Важливо розуміти, що духовна криза вразила не тільки сферу моралі або ціннісні орієнтації людей, а й економічну та культурну сфери, де панують корисливість і жадібність, і сферу політичну, яка все більш характеризується прагматизмом, миттєвим інтересом, а не більш високими устремліннями. Слід відмітити, що українській людині властива глобальність мислення, яка є надзвичайно важливою якістю в сучасному світі. Саме тому в українського суспільства є можливість запропонувати базові цінності, властиві йому, як основоположні для нового глобального напрямку розвитку людства. Глобалізація, яка багато в чому послужила каталізатором зародження кризових процесів в Україні може, тим не менш, бути і інструментом не тільки і не стільки в подоланні кризи, але і в недопущенні такої ситуації в майбутньому.

Глобалізацію можна охарактеризувати як об'єктивний процес, викликаний розвитком суспільства, який передбачає інтенсифікацію соціокультурних «знань» у всесвітньому масштабі. Глобалізацію слід відрізнити від глобалізму, який, навпаки, є суб'єктивною політичною активністю, спрямованою на встановлення однополярного світу.

Людство втягується в процес, масштаби якого безпрецедентні, а наслідки не піддаються точному прогнозу. Мова йде саме про процес, який слід відрізнити від цілеспрямованої діяльності людей, так як глобалізація – це далеко не завжди те, що люди роблять свідомо, це те, що відбувається з людьми незалежно від їх волі і бажання. Небезпека процесу глобалізації полягає в його

експоненційному характері, тобто це швидкоплинний процес.

Соціально-філософські статуси понять «глобалізація» і «технологізація» об'єктивно взаємообумовлені тим, що в основі глобалізаційних процесів у суспільстві лежать процеси універсалізації ролі технічних і технологічних регуляторів суспільних відносин.

Детермінація глобалізаційних процесів технологізацією суспільства носить не сутнісно-однофакторний (технологічний детермінізм), але системно-структурний характер. Технологізація стає не просто фактором, що впливає на суспільство, але самою «тканиною» соціального. Глобалізація виявляється можливою при новому «синтетичному» індивіді і реалізується через нього.

Перспективами подальших досліджень є дослідження технологічної основи глобалізаційних процесів. Адже подібне осмислення поняття глобалізації створює більш чіткі уявлення про глобалізацію, що дозволяє, зокрема, критично аналізувати інформацію, що надходить через ЗМІ, політичні та пропагандистські гасла, краще розуміти природу подій, що відбуваються, прогнозувати можливі варіанти їх розвитку.

Список використаних джерел

1. Бауман З. Глобалізація. Последствия для человека и общества. – М.: Весь мир, 2004. – 188 с.
2. Бек У. Что такое глобалізація? – М.: Прогресс-Традиция, 2001. – 304 с.
3. Гидденс Э. Последствия современности. – М.: Практикс, 2011. – 343 с.
4. Глобалистика. Персоналии, организации, издания: энцикл. справ. / Редкол.: И. В. Ильин, И. И. Мазур, А. Н. Чумаков. – М.: Альфа-М, 2012. – 432 с.
5. Єрмоленко В. А. Глобалізація і безпека розвитку: навч. посіб. / В. А. Єрмоленко. – Черкаси: Вертикаль, 2012. – 335 с.
6. Кальной И. И. Феномен ответственности в мире тотальной глобалізації: [монографія] / И. И. Кальной, С. Г. Чукин, А. В. Горбань, Е. А. Когай, И. Д. Осипов; ред.: И. И. Кальной, А. В. Горбань; Тавр. нац. ун-т им. В. И. Вернадского, Нац. акад. природоохран. и курорт. стр-ва. – Симф.: Ариал, 2013. – 408 с.
7. Сарайкина Г. С. Глобалізація в современном мире / Электронный ресурс. – Режим доступа: http://new.philos.msu.ru/uploads/media/12_Saraikina_G.S_Globalizacija_v_sovremennom_mire.pdf. – С. 167-177.
8. Чумаков А. Н. Глобалізація. Контуры целостного мира. – М.: Проспект, 2005. – 430 с.
9. Giddens Anthony. The Consequences of Modernity. – Cambridge: Polity Press, 1990.
10. Sklair L. Sociology of the Global System. – Hemel Hempstead, 1991.
11. Robertson R. Globalization: Social Theory and Global Culture. – London, 1992.

References

1. Bauman Z. Globalizacija. Posledstvija dlja cheloveka i obshhestva. – M.: Ves' mir, 2004. – 188 s.
2. Bek U. Chto takoe globalizacija? – M.: Progress-Tradicija, 2001. – 304 s.
3. Giddens Je. Posledstvija sovremenosti. – M.: Praksis, 2011. – 343 s.
4. Globalistika. Personalii, organizacii, izdaniya: jencikl. sprav. / Redkol.: I.V. Il'in, I.I. Mazur, A.N. Chumakov. – M.: Al'fa-M, 2012. – 432 s.
5. Jermolenko V.A. Globalizacija i bezpeka rozvytku: navch. posib. / V.A. Jermolenko. – Cherkasy: Vertykal', 2012. – 335 s.
6. Kal'noj I.I. Fenomen otvetstvennosti v mire total'noj globalizacii: [monografija] / I.I. Kal'noj, S.G. Chukin, A.V. Gorban', E.A. Kogaj, I.D. Osipov; red.: I.I. Kal'noj, A.V. Gorban'; Tavr. nac. un-t im. V.I. Vernad'skogo, Nac. akad. prirodooхран. i kurort. str-va. – Simf.: Arial, 2013. – 408 s.
7. Saraikina G.S. Globalizacija v sovremennom mire / Jelektronnyj resurs. – Rezhim dostupa:

http://new.philos.msu.ru/uploads/media/12_Saraikina_G.S_Globalizacija_v_sovremennom_mire.pdf. – S.167-177.

8. Chumakov A.N. Globalizacija. Kontury celostnogo mira. – M.: Prospekt, 2005. – 430 s.
9. Giddens Anthony. The Consequences of Modernity. – Cambridge: Polity Press, 1990.
10. Sklair L. Sociology of the Global System. – Hemel Hempstead, 1991.
11. Robertson R. Globalization: Social Theory and Global Culture. – London, 1992.

Chechelnitsky A.V., graduate student, Odessa National Maritime University (Ukraine, Odessa), gileya.org.ua@gmail.com

Globalizational processes in modern society

The article discusses the history of models of globalizational processes, the range of phenomena, which include certain definitions of globalization and globalizational processes. The essence of globalizational processes in a society with social and philosophical point of view, determination of globalizational processes bay technologization and modernization of society are considered.

Keywords: globalization, technologization, globalizational processes, transformation processes, postglobalization, modernization.

Чечельницький А. В., аспірант, Одеський національний морський університет (Україна, Одеса), gileya.org.ua@gmail.com

Глобализационные процессы в современном обществе

Рассмотрена история развития моделей глобализационных процессов, диапазон явлений, к которым относятся те или иные определения глобализации и глобализационных процессов. Определена сущность глобализационных процессов в обществе с социально-философской точки зрения, рассмотрены детерминация глобализационных процессов технологизацией и модернизацией общества.

Ключевые слова: глобализация, технологизация, глобализационные процессы, трансформационные процессы, постглобализация, модернизация.

* * *

УДК 1:13:130.2

Смірнова О. Д.

аспірантка кафедри філософської антропології, філософії культури, Інститут філософської освіти та науки Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (Україна, Київ), tg88@bigmir.net

ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТЬ «ІДЕНТИЧНІСТЬ» ТА «КУЛЬТУРНА ІДЕНТИЧНІСТЬ» В ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ФІЛОСОФІЇ

Визначаються концептуальні засади підходів до визначення понять «ідентичність» та «культурна ідентичність» в історії європейської філософії. В ході історичного дискурсу, у статті феномен ідентичності розкривається в якості онтологічної та гносеологічної категорії, що значно розширює методологічний аспект його дослідження в контексті проблеми кризи культурної ідентичності.

Ключові слова: ідентичність, культурна ідентичність, ідентифікація, Его-ідентичність, самість, психоаналіз.

Зважаючи на те, що етимологія понять «ідентичність» та «культурна ідентичність» не є зовсім чіткою, статтю присвячено концептуальному аналізу розвитку даних понять в історії європейської філософії та виявленню їх корелятивів в контексті проблеми кризи культурної ідентичності. У статті здійснюються компаративістський аналіз понять «ідентичність» та «ідентифікація» в рамках психоаналітичної традиції.

Переважна більшість наукових праць вказує на те, що в якості міждисциплінарного наукового терміну «ідентичність» вперше постає в роботах Е. Еріксона [2;4;9]. Проте, коли виникає сам термін «ідентичність»? Український дослідник В. Попов скептично відповідає на це запитання: «У чисельних україно- та російськомовних наукових трактатах, дисертаціях, статтях, присвячених «модній темі» ідентичності, та й у